

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY – 4101-11-04/2013

P/13/066

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz

T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60

lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/066 - Efekty kształcenia w szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Andrzej Szulc, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86187 z dnia 21 czerwca 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1, 2)
Jednostka kontrolowana	I Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Króla Jana III Sobieskiego w Bydgoszczy ul. Nowodworska 17, 85-120 Bydgoszcz.
Kierownik jednostki kontrolowanej	ks. dr Waldemar Różycki, Dyrektor I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. Króla Jana III Sobieskiego w Bydgoszczy. (dowód: akta kontroli str. 3)

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność I Katolickiego Liceum Ogólnokształcące im. Króla Jana III Sobieskiego w Bydgoszczy, zwanego dalej „Liceum” w zakresie efektów kształcenia uzyskiwanych w latach szkolnych 2010/2011 – 2012/2013.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia uzyskiwanie promocji do następnej klasy przez wszystkich uczniów Liceum; przystąpienie do egzaminów maturalnych przez 54 z 56 absolwentów spośród których wszyscy ten egzamin zdali; wysoka liczba absolwentów Liceum kontynuujących naukę na studiach wyższych; przestrzeganie przyjętych szczegółowych warunków i sposobu oceniania wewnątrzszkolnego; wyposażenie Liceum w sposób zapewniający realizację podstawy programowej oraz zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki; posiadanie właściwych kwalifikacji przez kadrę pedagogiczną, dopuszczenie do użytku programów nauczania spełniających właściwe wymagania.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

- nieprawidłowym określeniu w szczegółowych warunkach i sposobie oceniania wewnątrzszkolnego zasad ustalania terminu oraz składu komisji klasyfikacyjnej;
- dokonywaniu zmian szczegółowych warunków i sposobu oceniania wewnątrzszkolnego przez podmioty do tego nieuprawnione;
- nie przekazaniu organowi prowadzącemu kopii protokołów z kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Liceum, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki,
- nieuwzględnieniu w szkolnym zestawie programów nauczania przedmiotu przysposobienie obronne;

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

- dopuszczaniu przez Dyrektora Liceum do użytku zaproponowanych przez nauczycieli programów nauczania bez zasięgania wymaganej opinii rady pedagogicznej;
- zrealizowaniu 2 z 10 zbadanych zajęć edukacyjnych na poziomie poniżej 90% obowiązkowego wymiaru tych zajęć.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych

Opis stanu
faktycznego

1.1. Podstawy formalno-prawne funkcjonowania szkoły

Liceum posiada wpis do ewidencji szkół i placówek niepublicznych Miasta Bydgoszcz prowadzonej na podstawie art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty², zwanej dalej „ustawą o systemie oświaty”, i dysponuje zaświadczeniem o wpisie, które zawiera dane wymagane art. 82 ust. 3a ustawy o systemie oświaty tj.: nazwę organu, który dokonał wpisu do ewidencji; datę i numer wpisu; nazwę, typ i rodzaj szkoły; osobę prawną prowadzącą szkołę; adres szkoły.

Pierwotnie (od dnia 16 listopada 1993 r.) Liceum było wpisane do ewidencji szkół i placówek niepublicznych województwa bydgoskiego prowadzonej przez Kuratora Oświaty i na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 25 lipca 1998 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty³ zostało wpisane z urzędu do ewidencji prowadzonej przez Miasto Bydgoszcz.

Dane zawarte w zaświadczeniu o wpisie aktualizowano w zakresie nazwy i typu szkoły, osoby prowadzącej oraz adresu placówki.

Decyzją Kuratora Oświaty w Bydgoszczy z dnia 24 maja 1995 r. Liceum uzyskało uprawnienia szkoły publicznej na czas nieokreślony⁴.

(dowód: akta kontroli str.4-14)

1.2. Zgodność statutu szkoły z przepisami prawa

Statut I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. króla Jana III Sobieskiego w Bydgoszczy, zwany dalej „Statutem”, nadany został przez Biskupa Diecezji Bydgoskiej reprezentującego organ prowadzącym Liceum tj. Diecezję Bydgoską.

Organ prowadzący dokonał zmiany Statutu z dniem 22 sierpnia 2011 r. Niedopełniono obowiązku zgłoszenia ww. zmian Miastu Bydgoszcz prowadzącemu ewidencję szkół i placówek niepublicznych wynikającego z art. 82 ust. 5 w związku z ust. 2 pkt 4 ustawy o systemie oświaty. Diecezja Bydgoska wyjaśniła, że dotychczas nie praktykowano składania do Urzędu Miasta Bydgoszcz zmienionego Statutu i poinformowała, iż powyższe uchybienie zostanie niezwłocznie naprawione.

(dowód: akta kontroli str.15-41)

Statut zawierał dane wymagane art. 84 ust. 2 ustawy o systemie oświaty. Uregulowano w nim m.in. organizację pracy Liceum. Wskazano oddział klasowy jako podstawową jednostkę organizacyjną szkoły, w którym liczba uczniów nie powinna przekraczać 26 osób (Dyrektor mógł powiększyć oddział klasowy do 30 uczniów). Przewidziano organizowanie nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych w wymiarze ustalonym przez dyrektora, stosownie do posiadanych środków finansowych. Zajęcia edukacyjne z języków obcych oraz z innych przedmiotów mogły być organizowane w zespołach oddziałowych i międzyoddziałowych,

² Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572, ze zm.

³ Dz. U. z 1998 r. Nr 117, poz. 759

⁴ Decyzja wydana na podstawie art. 85 ust. 3 ustawy o systemie oświaty w brzmieniu na dzień wydania decyzji „Kurator oświaty na wniosek osoby prowadzącej szkołę niepubliczną, nie posiadającą uprawnień szkoły publicznej, nadaje szkole, w drodze decyzji, uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli stwierdzi spełnianie przez tę szkołę warunków określonych w art. 7 ust. 3”.

a ich zorganizowanie przy uwzględnieniu poziomu umiejętności uczniów, zainteresowania oraz możliwości organizacyjnych, kadrowych i finansowych szkoły wymagało podjęcia decyzji Dyrektora w porozumieniu z organem prowadzącym. W Statucie postanowiono, że Liceum miało organizować i udzielać pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, ich rodzicom oraz nauczycielom na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Za organizowanie tej pomocy odpowiedzialny był dyrektor, a korzystanie z niej było dobrowolne i nieodpłatne. Założono organizowanie niezbędnych formy pomocy, dostosowanych do aktualnych potrzeb. W Liceum od dnia 1 września 2012 r. wprowadzono Zasady udzielania i organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Collegium Catholicum Bydgosciense Zespół Szkół Katolickich Pomnik Jana Pawła II w Bydgoszczy, w skład którego wchodzi Liceum.

(dowód: akta kontroli str. 15-39, 82-85)

Zgodnie z postanowieniami Statutu szczegółowe zasady oceniania zawarto w stanowiącym jego integralną część załączniku „Szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego”, zwane dalej „WSO”.

W WSO uregulowano szczegółowe warunki oceniania wewnątrzszkolnego zgodnie z § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych⁵, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów”, za wyjątkiem zasad przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych co opisano poniżej w pkt. 1 ustalonych nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 36, 42-81)

W latach szkolnych 2010/2011 – 2012/2013 w Liceum nie przeprowadzano ewaluacji lub kontroli zewnętrznych w zakresie objętym kontrolą, za wyjątkiem kontroli przeprowadzanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy, co opisano w pkt. 2.2 niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 86)

1.3. Sposób i źródła finansowania działalności szkoły

Zgodnie z zapisami Statutu budżet Liceum był tworzony z dotacji przekazywanej przez Urząd Miasta Bydgoszczy oraz chesnego wnoszonego przez rodziców. Dodatkowo, zgodnie z postanowieniami Statutu, rodziców uczniów zobowiązano do wpłaty jednorazowego wpisowego.

W okresie objętym kontrolą chesne wynosiło 5.400,00 zł, a wpisowe 500,00 zł.

W 2010 r., 2011r. i 2012 r. na jednego ucznia ponoszono roczne wydatki bieżące w wysokościach odpowiednio 7.791,49 zł, 8.105, 05 zł i 8.375,27 zł.

(dowód: akta kontroli str. 87-88)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W § 19 ust. 9 WSO⁶ nieprawidłowo określono zasady ustalania terminu egzaminu klasyfikacyjnego poprzez pominięcie zapisu o przeprowadzeniu go nie później niż w dniu poprzedzającym dzień zakończenia rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych, czym naruszono § 17 ust. 9 rozporządzenia w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów.

W § 19 ust. 11 pkt. 2 WSO zapisano, że w skład komisji przeprowadzającej egzamin klasyfikacyjny, wchodzi nauczyciele zajęć edukacyjnych określonych w szkolnym

⁵ Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm.

⁶ w latach szkolnych 2010/2011- 2012/2013 obowiązywały WSO zatwierdzone w dniu 27 sierpnia 2010 r. oraz WSO zmienione z dniem 30 sierpnia 2012 r.

planie nauczania dla odpowiedniej klasy pomijając, że powinni to być nauczyciele przedmiotów obowiązkowych, czym naruszono § 17 ust. 11 pkt 2 rozporządzenia w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 42-81)

Zgodnie z art. 7 ust. 3 pkt 3 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie oświaty Liceum zobowiązane było do realizowania ustalonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów.

Zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt. 1 Statutu Dyrektor Liceum był odpowiedzialny za przestrzeganie art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

Ks. dr Waldemar Różycki, Dyrektor Liceum, w powyższej sprawie wyjaśnił, że wykazane uchybienie zostanie natychmiast naprawione zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Dyrektor wskazał, że mimo ww. zapisów w WSO, egzaminy klasyfikacyjne w kwietniu 2013 r. zostały przeprowadzone zgodnie z obowiązującym prawem, z uwzględnieniem terminu i składu komisji egzaminacyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 89, 96)

Powyższe skutkowało zawarciem w WSO zapisów niezgodnych z obowiązującym rozporządzeniem w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów

2. Dyrektor Liceum dokonał samodzielnie, z dniem 30 sierpnia 2012 r., zmiany WSO, a zgodnie z § 27 pkt. 3 WSO⁷ jego zmiana powinna być dokonana uchwałą rady pedagogicznej.

(dowód: akta kontroli str. 42-81, 99)

Zgodnie z art. 53 ust. 2 Statutu WSO stanowiło jego integralną część, co wypełniało dyspozycję § 3 ust. 4 rozporządzenia w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania, a Liceum zobowiązane było do przestrzegania postanowień tego rozporządzenia na podstawie art. 7 ust. 3 pkt 3 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie oświaty.

Ks. dr Waldemar Różycki, Dyrektor Liceum, w powyższej sprawie wyjaśnił, m.in. że na podstawie § 25 WSO jego ewaluacja dokonywana jest każdego roku. W protokole rady pedagogicznej z 25 czerwca 2012 r. znajduje się wpis o powołaniu zespołu, którego głównym zadaniem było ujednolicenie punktowego systemu oceniania, czyli zasadniczej zmiany WSO. Zmiana ta wymagała wprowadzenia w nowym roku szkolnym 2012/2013 nowego WSO, przedstawionego podczas zebrania plenarnego rady pedagogicznej 30 sierpnia 2012 r. - co potwierdzają wpisy w protokole dotyczące WSO, brakuje natomiast wpisu o stosownej uchwale.

(dowód: akta kontroli str. 100-110)

W protokole posiedzenia rady pedagogicznej z dnia 30 sierpnia 2012 r. znajdowały się zapisy dotyczące zaleceń Dyrektora odnośnie stosowania WSO, a nie przyjęcia przez radę pedagogiczną zmienionego WSO.

(dowód: akta kontroli str. 106-110)

Powyższe skutkowało dokonaniem zmian w WSO przed osobą nieuprawnioną.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Ocena częściowa

⁷ w brzmieniu z dnia 27 sierpnia 2010 r.

2. Wyposażenie szkoły do realizacji jej celów statutowych oraz zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pobytu w szkole

2.1. Wyposażenie szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej

W trzech z czterech objętych szczegółowym badaniem programach nauczania zawarto odniesienia do zalecanych⁸ warunków i sposobu realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego, zwanej dalej „podstawą programową” zawartych w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁹, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie podstawy programowej z 2012 r.”:

- w programie nauczania języka polskiego założono, że w ramach samokształcenia i docierania do informacji uczniowie realizujący program na poziomie podstawowym będą szukać literatury przydatnej do opracowania różnych zagadnień, a uczniowie realizujący program na poziomie rozszerzonym będą dodatkowo samodzielnie wybierać do lektury teksty, stosując różne kryteria wyboru, które uzasadnią,
- w programie nauczania języka angielskiego założono korzystanie z pracowni językowej wyposażonej w odtwarzacz płyt kompaktowych, dostęp do pracowni komputerowej, wyposażenie biblioteki w słowniki,
- w programie nauczania biologii założono realizację zalecanych w podstawie programowej zajęć w terenie,
- w programie nauczania informatyki nie zawarto odniesień do warunków realizacji zalecanych w podstawie programowej.

Liceum posiadało wyposażenie określone w zalecanych warunkach i sposobie realizacji podstawy programowej zawarte w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej z 2012 r.

W toku kontroli zbadano wyposażenie przeznaczone do wykorzystania nauki 4 przedmiotów nauczanych na IV etapie edukacyjnym zgodnie z rozporządzeniem w sprawie podstawy programowej z 2012 r.:

- a) pracownia do nauki języka angielskiego wyposażona była w słowniki, pomoce wizualne, odtwarzacz płyt CD, zestaw płyt do nauczania;
- b) pracownia biologiczna wyposażona była w mikroskopy, preparaty, modele anatomiczne, plansze dydaktyczne, gabloty wraz z eksponatami (owady);
- c) pracownia komputerowa wyposażona była w 15 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu oraz możliwością utworzenia dodatkowych stanowisk przy wykorzystaniu 5 laptopów z dostępem do Internetu za pomocą sieci bezprzewodowej;
- d) sala sportowa wyposażona była w drabinki, kosze do gry w piłkę koszykową, istniała możliwość założenia siatki do gry w piłkę siatkową – siatka na zapleczu sali, piłki sportowe, zestaw do unihokeja, sprzęt gimnastyczny, ławeczki;
- e) biblioteka wyposażona była w słowniki języka angielskiego, anglojęzyczne utwory literackie w oryginalnej wersji językowej,
- f) w szkole jest dostępna bezprzewodowa sieć za pomocą, której można łączyć się z Internetem.

⁸ Liceum nie było zobowiązane do zawarcia zaleceń w programach nauczania

⁹ Dz. U. z 2012 r. poz. 977

Dodatkowo Zespół wynajmował sale gimnastyczne od trzech zewnętrznych podmiotów.

(dowód: akta kontroli str. 111-112, 160-170)

W toku kontroli przeprowadzono badania ankietowe obejmując nimi 28 uczniów klas I i II Liceum, 4 rodziców tych uczniów oraz 20 nauczycieli zatrudnionych w Liceum. Zdaniem 85% nauczycieli biorących udział w badaniu wyposażenie w pomoce dydaktyczne było wystarczające do realizacji programu nauczania, natomiast 90% nauczycieli stwierdziło, że pomoce dydaktyczne w Liceum były nowoczesne.

(dowód: akta kontroli str. 172-281)

2.2. Zapewnienie szkole bezpiecznych i higienicznych warunków nauki

W latach szkolnych 2010/2011-2012/2013 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy przeprowadził 5 kontroli Collegium Catholicum Bydgosciense Zespołu Szkół Katolickich Pomnika Jana Pawła II w Bydgoszczy, zwanego dalej „Zespołem”, w skład, którego wchodzi Liceum. W wyniku kontroli obejmującej punkt wydawania posiłków z jadłospisami (dostarczanych przez firmę zewnętrzną) wykazano uchybienia odnośnie opracowania, wdrożenia i przestrzegania instrukcji dobrej praktyki higienicznej oraz opracowania, wdrożenia i utrzymania systemu HACCP¹⁰ stwierdzając niekompletne zapisy w dokumentacji z przeprowadzonych w tym zakresie czynności, w związku z czym wydano doraźne zalecenia odnośnie prowadzenia kompletnych zapisów. W wyniku pozostałych kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

(dowód: akta kontroli str. 113-143, 171)

W 2010 r., 2011 r. i 2012 r. Dyrektor dokonywał co najmniej raz do roku kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Zespołu. Z kontroli sporządzano protokoły podpisywane przez osoby w nich uczestniczące, w których zawarto zalecenia odnośnie:

- a) w 2010 r. - otynkowania budynku szkoły; wystąpienie o założenie barierek zabezpieczających wyjście na ul. Nowodworską, wywieszenie instrukcji obsługi we wszystkich salach w których znajdują się komputery, wywieszenie planu ewakuacji na każdym piętrze budynku w miejscu dobrze widocznym;
- b) w 2011 r. - otynkowania budynku szkoły w całości; wystąpienie o założenie barierek zabezpieczających wyjście na ul. Nowodworską, zlikwidowanie łuszczącej się farby na suficie w toalecie chłopców na parterze;
- c) w 2012 r. – otynkowania budynku szkoły w całości.

Dyrektor podjął działania w celu wykonania zaleceń.

W 2013 r. do dnia 14 sierpnia 2013 r. nie przeprowadzono powyższych kontroli. Dyrektor Liceum poinformował, że kontrola zostanie przeprowadzona w ostatnim tygodniu sierpnia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 144-159, 291)

Przeprowadzone badanie ankietowe wskazuje m.in. że:

- a) warunki lokalowe w Liceum były odpowiednie do realizacji programów nauczania - co stwierdziło 95% nauczycieli;
- b) wszyscy uczniowie potwierdzili, że budynek szkoły jest schludny, przestronny i czysty.

(dowód: akta kontroli str. 172-281)

¹⁰ ang. *Hazard Analysis and Critical Control Points* – System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli.

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2010-2012 r. Dyrektor Liceum nie przekazał organowi prowadzącemu kopii protokołów z kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Liceum, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, do czego był zobowiązany na podstawie § 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹¹.

(dowód: akta kontroli str. 144-159)

Ks. dr Waldemar Różycki, Dyrektor Liceum, w powyższej sprawie wyjaśnił, że w trakcie kontroli przekazano stosowne dokumenty organowi prowadzącemu.

(dowód: akta kontroli str. 282, 291)

Powyższe skutkowało nie wypełnieniem ciążącego na Dyrektorze obowiązku wynikającego z powszechnie obowiązujących przepisów prawa.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Efekty dydaktyczne szkoły

3.1. Wyniki klasyfikacji i promocji uczniów w wewnątrzszkolnym systemie oceniania

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą w Liceum stosowano zasady klasyfikowania i promowania uczniów określone w rozporządzeniu w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów.

Na początku roku szkolnego nauczyciele poszczególnych przedmiotów informowali uczniów o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych, uczniowie podlegali bieżącemu ocenianiu oraz klasyfikacji śródrocznej i rocznej otrzymując oceny wg przyjętej w WSO skali. Rodzicom (opiekunom prawnym) uczniów przekazywano pisemną informację o osiągniętych przez ucznia wynikach. Uczniom ustalano śródroczną i roczną ocenę zachowania wg skali przyjętej w WSO.

Pomimo zawarcia w WSO nieprawidłowych zapisów odnośnie egzaminów klasyfikacyjnych¹², przeprowadzone w dniu 24 kwietnia 2013 r. 2 egzaminy uczniów klasy III (z fizyki i historii) spełniały wymogi określone w rozporządzeniu w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów tj. w komisjach przeprowadzających egzaminy zasiadali nauczyciele obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w szkolnym planie nauczania dla klasy III klasy, a egzamin odbył się 2 dni przed końcem roku szkolnego. Na podstawie wniosków uczniów, którzy otrzymali ocenę niedostateczną z jednego lub dwóch przedmiotów przeprowadzano egzaminy poprawkowe.

W latach szkolnych 2010/2011, 2011/2012 i 2012/2013 w Liceum prowadzono naukę w 4 oddziałach, do których uczęszczało odpowiednio 60, 63 i 71 uczniów. W roku szkolnym 2010/2011 i 2011/2012 promocję uzyskali wszyscy uczniowie, spośród których odpowiednio 5 i 3 zdawało egzaminy poprawkowe. Wg stanu na dzień 8 sierpnia 2013 r. 4 uczniów, którzy otrzymali oceny niedostateczne złożyło wnioski o egzamin poprawkowy, których przeprowadzenie

¹¹ Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69, ze zm.

¹² opisano w niniejszym wystąpieniu w pkt. 1 ustalonych nieprawidłowości na str. 4 i 5

zaplanowano na 26-30 sierpnia 2013 r. W latach szkolnych 2010/2011, 2011/2012 i 2012/2013 odpowiednio 7, 5 i 9 uczniów uzyskało średnią ocen powyżej 4,75.

(dowód: akta kontroli str.295-297)

W Liceum w latach szkolnych 2010/2011, 2011/2012 i 2012/2013 z nauki w trakcie cyklu nauczania zrezygnowało odpowiednio 5, 1 i 2 uczniów. Powodem odejść była prośba rodziców. Liceum nie gromadziło informacji odnośnie dalszych losów tych uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 283, 291, 298)

Zgodnie z posiadanymi przez Liceum danymi w poszczególnych, objętych kontrolą latach szkolnych naukę na studiach wyższych kontynuowało odpowiednio 93%, 88% i 71%¹³ absolwentów.

(dowód: akta kontroli str. 90, 97)

Przeprowadzone badanie ankietowe wskazuje, że uczniów zapoznano z wymaganiami edukacyjnymi dotyczącymi poszczególnych przedmiotów - co potwierdziło 82,1% uczniów. Ponadto 96,5% uczniów biorących udział w badaniu potwierdziło, że byli oni na bieżąco informowani o ocenach i wiedzieli dlaczego je otrzymali, a 78,6% uczniów odpowiedziało, że oceniano ich sprawiedliwie.

(dowód: akta kontroli str. 172-281)

3.2. Wyniki szkoły na egzaminach zewnętrznych

W latach szkolnych 2010/2011, 2011/2012 do egzaminu maturalnego przystąpili wszyscy uczniowie klas III tj. 14 i 16. W roku szkolnym 2012/2013 przystąpiło 24 z 26 uczniów. Wszyscy przystępujący do egzaminu maturalnego uzyskali świadectwo dojrzałości.

(dowód: akta kontroli str. 299)

Średnie wyniki z egzaminu maturalnego, uzyskane w latach 2011-2013 przez uczniów Liceum z przedmiotów zdawanych na poziomie podstawowym w 17 przypadkach przewyższały średnie wyniki uzyskane w skali kraju a w dwóch były niższe o 2% i 8%:

- a) w 2011 r. z języka polskiego uzyskano 69% (54% w skali kraju), z języka angielskiego 94% (70% w skali kraju); z języka francuskiego 91% (73% w skali kraju), z matematyki 68% (48% w skali kraju);
- b) w 2012 r. z języka polskiego uzyskano 55 % (54% w skali kraju), z języka angielskiego 88% (68% w skali kraju); z języka francuskiego 87% (73% w skali kraju), z matematyki 73% (56% w skali kraju), z fizyki 66% (35% w skali kraju);
- c) w 2013 r. z języka polskiego uzyskano 63% (55% w skali kraju), z języka angielskiego 91% i 90% dla zdawanego jako przedmiot dodatkowy (68% w skali kraju); z języka francuskiego 100% (76% w skali kraju), z języka niemieckiego 71% (58% w skali kraju), z matematyki 78% (55% w skali kraju), wiedzy o społeczeństwie 41% (43% w skali kraju), z fizyki i astronomii 30% (38% w skali kraju), z geografii 44% (38% w skali kraju).

(dowód: akta kontroli str. 285-286)

Średnie wyniki z egzaminu maturalnego, uzyskane w latach 2011-2013 przez uczniów Liceum z przedmiotów zdawanych na poziomie rozszerzonym w 19 przypadkach przewyższały średnie wyniki uzyskane w skali kraju, w jednym były z nimi równe, a w 9 uzyskano wynik niższy od średniej (w 7 od 3% do 6%, a w dwóch 15% i 18%):

- a) w 2011 r. z biologii uzyskano 63% (46% w skali kraju), z chemii 52% (52% w skali kraju), z fizyki i astronomii 52% (46% w skali kraju), z geografii 45%

¹³ Dane za rok 2012/2013 wg stanu nadzień 30 lipca 2013 r.

- (49% w skali kraju), z historii 32% (50% w skali kraju), z języka angielskiego 80% (70% w skali kraju), z języka polskiego 60% (59% w skali kraju), z matematyki 84% (44% w skali kraju), z wiedzy o społeczeństwie 47% (45% w skali kraju);
- b) w 2012 r. z biologii uzyskano 60% (55% w skali kraju), z chemii 56% (53% w skali kraju), z geografii 75% (53% w skali kraju), z historii 46% (51% w skali kraju), z historii sztuki 90% (50% w skali kraju), z języka angielskiego 71% (64% w skali kraju), z języka polskiego 60% (63% w skali kraju), z matematyki 53% (48% w skali kraju), z wiedzy o społeczeństwie 33% (38% w skali kraju);
- c) w 2013 r. z biologii uzyskano 54% (50% w skali kraju), z chemii 41% (56% w skali kraju), z geografii 62% (47% w skali kraju), z historii 49% (54% w skali kraju), z historii sztuki 91% (55% w skali kraju), informatyki 61% (56% w skali kraju), języka angielskiego 71% (67% w skali kraju), z języka niemieckiego 81% (69% w skali kraju), z języka polskiego 57% (63% w skali kraju), z matematyki 69% (54% w skali kraju), z wiedzy o społeczeństwie 37% (42% w skali kraju),

(dowód: akta kontroli str. 285-286)

Wyniki wg skali staninowej¹⁴, uczniów Liceum zdających w latach 2011, 2012 i 2013 egzamin maturalny na poziomie podstawowym i rozszerzonym dla tych samych przedmiotów kształtowały się na podobnym poziomie. Z egzaminów zdawanych na poziomie podstawowym osiągnięto wyniki:

- z języka angielskiego w 2011 r. na poziomie 7 stanina, a w 2012 r. i 2013 r. 6 stanina,
- z języka francuskiego w 2011 r. i 2012 r. na poziomie 6 stanina, a w 2013 r. 9 stanina,
- z języka polskiego w 2011 r. na poziomie 7 stanina, w 2012 r. 5 stanina, a w 2013 r. 6 stanina,
- z matematyki w 2011 r. na poziomie 7 stanina, a w 2012 r. i 2013 r. 6 stanina,
- z fizyki i astronomii w 2012 r. na poziomie 8 stanina a w 2013 r. 5 stanina.

Dyrektor Liceum wyjaśnił, że egzamin z fizyki i astronomii zdawał jeden uczeń, któremu zapewniono 4 planowe godziny nauki tego przedmiotu, a ponadto nauczyciel spotykał się z nim dodatkowo 2 godziny w tygodniu. Uczeń ten na egzaminie próbnym uzyskiwał wyniki od 20% do 40%.

Z egzaminów zdawanych na poziomie rozszerzonym osiągnięto wyniki:

- z biologii w 2011 r. na poziomie 6 stanina, w 2012 r. 5 stanina, a w 2013 r. 6 stanina,
- z chemii w 2011 r. i 2012 r. na poziomie 5 stanina a w 2013 r. 4 stanina,
- z geografii w 2011 r. na poziomie 5 stanina, w 2012 r. 8 stanina i w 2013 r. 7 stanina,
- z historii w 2011 r. na poziomie 3 stanina, a w 2012 r. i 2013 r. 5 stanina,
- z historii sztuki w 2012 r. na poziomie 8 stanina i w 2013 r. na poziomie 9 stanina,
- z języka angielskiego w 2011 r. i 2012 r. na poziomie 6 stanina, a w 2013 r. 5 stanina,
- z języka polskiego w 2011 r., 2012 r. i 2013 r. na poziomie 5 stanina,
- z matematyki w 2011 r. na poziomie 8 stanina, w 2012 r. 5 stanina i w 2013 r. 6 stanina,

¹⁴ Dziesięciostopniowa skala staninowa, została opracowana na podstawie rozkładu normalnego wyników, poprzez uporządkowanie wyników surowych od wyniku najniższego do najwyższego. Wyróżniono staniny: 1 - najniższy, 2 - bardzo niski, 3 - niski, 4 - niżej średni, 5 - średni, 6 - wyżej średni, 7 - wysoki, 8 - bardzo wysoki, 9 - najwyższy. Podział wyników na poszczególne staniny publikowany jest corocznie na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej www.cke.edu.pl

- z wiedzy o społeczeństwie w 2011 r., 2012 r. i 2013 r. na poziomie 5 stanina.
(dowód: akta kontroli str. 285-286, 291, 292)

Wyniki uzyskane na egzaminach maturalnych w poszczególnych latach szkolnych objętych kontrolą były omawiane na posiedzeniach rady pedagogicznej. Analizy wyników dokonywali nauczyciele poszczególnych przedmiotów. Wniosków lub zaleceń wynikających z omawiania wyników egzaminów nie utrwalono w formie pisemnej.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora wnioski z przygotowanych przez nauczycieli analiz były brane pod uwagę w dalszej pracy. Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że on również analizował wyniki i konsultował je z nauczycielami poszczególnych przedmiotów.

(dowód: akta kontroli str. 283, 291, 300)

Zgodnie z danymi zamieszczonymi na stronie internetowej www.ewd.edu.pl edukacyjna wartość dodana Liceum, zwana dalej „EWD”, pozwalająca na określenie efektywności nauczania, plasuje Liceum wśród szkół odnoszących sukces, jednak na początku skali.

Dyrektor Liceum wyjaśnił m.in., że w analizie uwzględniono wyniki 48 uczniów, co ma dla niej kluczowe znaczenie. Oszacowanie EWD w przypadku tak małej szkoły jest nieprecyzyjne, co podkreśla już sama wielkość elipsy¹⁵. Generalnie można zaobserwować wysoki wynik końcowy (dla przedmiotów humanistycznych około 100, dla matematyczno-przyrodniczych – około 105). Pozycje elips Liceum wskazują, że jest ono szkołą, która ze względu na ewaluacyjne wskaźniki egzaminacyjne znajduje się w okolicy punktu środkowego układu współrzędnych, czyli jest placówką w skali kraju statystycznie neutralną. Dyrektor dodał, że dla Liceum, które w analizowanym 3 letnim okresie miało statystycznie 16 zdających, ważne i kluczowe znaczenie ma 100% zdawalność egzaminu maturalnego.

(dowód: akta kontroli str. 92-95, 97-98)

Wyniki egzaminów gimnazjalnych i maturalnych zaprezentowanych w skali staninowej, uczniów którzy rozpoczęli naukę w Liceum w 2009 r. i 2010 r. i zdawali egzamin maturalny odpowiednio w 2012 r. i 2013 r. przedstawiały się następująco:

- a) wyniki części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego oraz z języka polskiego uzyskane na egzaminie maturalnym:
- w 2009 r. naukę rozpoczęli uczniowie, uzyskujący wyniki średnie¹⁶ (36%) i wysokie (64%), a kończąc Liceum uzyskali wyniki niskie (7%), średnie (72%) oraz wysokie (21%);
 - 2010 r. naukę rozpoczęli uczniowie, uzyskujący wyniki niskie (5%), średnie (59%) albo wysokie (36%), a kończąc Liceum uzyskali wyniki niskie (5%), średnie (54%) oraz wysokie (41%);
- b) wyniki części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego oraz z matematyki uzyskane na egzaminie maturalnym:
- w 2009 r. rozpoczęli naukę uczniowie, uzyskujący wyniki średnie (36%) albo wysokie (64%), a kończąc Liceum uzyskali wyniki niskie (7%), średnie (43%) oraz wysokie (50%);
 - 2010 r. rozpoczęli naukę uczniowie, uzyskujący wyniki średnie (50%) i wysokie (50%), a kończąc Liceum uzyskali wyniki średnie (55%) oraz wysokie (45%).

¹⁵ Wyniki EWD prezentowane są na układzie współrzędnych w postaci elipsy.

¹⁶ W celu przeprowadzenia analizy uzyskanych wyników, klasy skali staninowej podzielono na staniny: „niski” obejmujący staniny 1-3, „średni” obejmujący staniny 4-6, „wysoki” obejmujący staniny 7-9.

Powyższe porównanie wskazuje, że uczniowie zdający maturę z języka polskiego w 2012 r. oraz z matematyki w 2012 r. i 2013 r. uzyskali wyniki niższe od uzyskanych na egzaminach gimnazjalnych, natomiast z języka polskiego zdawanego na maturze w 2013 r. uzyskali wyższe wyniki.

Dyrektor Liceum wyjaśnił m.in., że maturę zdawało 16 uczniów w 2012 r. oraz 24 w 2013 r. Wnioski statystyczne ukazujące w skali procentowej w związku z tak niewielką liczbą uczniów nie dają pełnego obrazu pracy uczniów i szkoły. W analizie wyników, kierując się jak najlepszą znajomością uczniów, należy uwzględnić indywidualne zdolności oraz pracę włożoną przez ucznia oraz szkołę, ponieważ wynik pojedynczego ucznia może w istotny sposób wpłynąć na średni wynik przedmiotu i szkoły, czego przykładem jest opisana powyżej matura z fizyki i astronomii.

(dowód: akta kontroli str. 287, 288, 292)

Przeprowadzone badanie ankietowe wskazuje m.in. że:

- a) 85% nauczycieli realizując program nauczania, w szczególności koncentrowało się na treściach i umiejętnościach niezbędnych uczniom na egzaminie zewnętrznym;
- b) wyniki egzaminów zewnętrznych są omawiane podczas rady pedagogicznej
 - co potwierdziło 95% nauczycieli, a także na zespołach przedmiotowych
 - co potwierdziło 70% nauczycieli;
- c) 32,1% uczniów regularnie korzysta z płatnych zajęć pozalekcyjnych (korepetycji), a 35,7% uczniów korzysta z takich zajęć sporadycznie;
- d) wszyscy nauczyciele stwierdzili, że szkoła umożliwiała wprowadzanie innowacyjnych metod nauczania i nowych projektów.

(dowód: akta kontroli str. 172-281)

3.3. Wyniki szkoły uzyskane w konkursach i olimpiadach przedmiotowych

W okresie objętym kontrolą uczniowie Liceum wzięli udział w dwóch olimpiadach, organizowanych zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad¹⁷:

- w roku szkolnym 2011/2012 jeden uczeń wziął udział w olimpiadzie przedmiotowej języka polskiego zorganizowanej przez Instytut Badań Literackich PAN w Warszawie i uzyskał tytuł laureata;

- w roku szkolnym 2012/2013 jeden uczeń wziął udział w olimpiadzie przedmiotowej języka angielskiego zorganizowanej przez Wyższą Szkołę Języków Obcych w Poznaniu i uzyskał tytuł finalisty.

Uczniowie Liceum nie brali udziału w innych formach współzawodnictwa międzyszkolnego

(dowód: akta kontroli str. 301-302)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Opis stanu
faktycznego

4. Organizacja i realizacja procesu dydaktycznego

4.1. Kwalifikacje nauczycieli

W latach szkolnych 2010/2011, 2011/2012 oraz 2012/2013 w Liceum zatrudnionych było od 20 do 23 nauczycieli, spośród których w poszczególnych latach od 6 do 8

¹⁷ Dz. U. Nr 13, poz. 125, ze zm.

miało stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego, od 7 do 8 nauczyciela mianowanego oraz od 7 do 8 kontraktowego. W szkole nie zatrudniano nauczycieli stażystów.

Nauczyciele prowadzący zajęcia edukacyjnych w roku szkolnym 2012/2013 posiadali kwalifikacje określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 303-308)

4.2. Prawdliwość wdrożenia szkolnych programów nauczania

W klasach I-III Liceum w latach szkolnych 2010/2011 i 2011/2012 oraz w klasach II-III w roku szkolnym 2012/2013 obowiązywała podstawa programowa określona w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół^{19,20}, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie podstawy programowej z 2002 r.”. W klasie I w roku szkolnym 2012/2013 obowiązywał podstawa programowa określona w załączniku nr 4 rozporządzenia w sprawie podstawy programowej z 2012 r.

W latach szkolnych 2010/2011 i 2011/2012 w szkolnym zestawie programów nauczania nie zamieszczono całości podstawy programowej pomijając przysposobienie obronne, co opisano poniżej w pkt. 1 ustalonych nieprawidłowości. W roku szkolnym 2012/2013 w szkolnym zestawie zamieszczono całość podstawy programowej.

(dowód: akta kontroli str. 316)

W wyniku badania przyjętych do realizacji w roku szkolnym 2012/2013 programów nauczania języka polskiego i matematyki stwierdzono, że zostały one dopuszczone do użytku przez Dyrektora Liceum i spełniały wymogi określone w § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników²¹, tj.:

- obejmowały co najmniej jeden etap edukacyjny i dotyczyły właściwego przedmiotu,
- stanowiły opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań edukacyjnych ustalonych w podstawie programowej;
- zawierały: szczegółowe cele kształcenia i wychowania, treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej, sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków, w jakich program będzie realizowany, opis założonych osiągnięć ucznia, propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia;
- przed dopuszczeniem programów Dyrektor zasięgnął opinii zespołu nauczycielskiego.

(dowód: akta kontroli str. 317-320)

¹⁸ Dz. U. Nr 50, poz. 400, ze zm.

¹⁹ Dz. U. Nr 51, poz. 458, ze zm. – utraciło moc z dniem 30 stycznia 2009 r. na podstawie § 11 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17) i zgodnie z § 7 ust. 2 w związku z § 4 ust. 2 tego rozporządzenia w roku szkolnym 2010/2011 i 2011/2012 należało stosować rozporządzenie w sprawie podstawy programowej z 2002 r.

²⁰ Zgodnie z § 4 ust. 2 w związku z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie podstawy programowej z 2012 r. w klasach I i II w roku szkolnym 2012/2013 należało stosować podstawę programową określoną w rozporządzeniu w sprawie podstawy programowej z 2002 r.

²¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 752

W przeprowadzonym badaniu ankietowym wszyscy nauczyciele potwierdzili, że mieli wpływ na wybór programów nauczania.

(dowód: akta kontroli str. 172-281)

4.3. Zgodność realizacji programów nauczania z podstawą programową kształcenia ogólnego

Na podstawie zapisów w dzienniku klasy I w roku szkolnym 2012/2013 dotyczących tematów zajęć z języka polskiego stwierdzono, że stanowią one realizację przyjętego w Liceum programu nauczania języka polskiego. Ponadto stwierdzono, że program ten zawiera treści wymagane podstawą programową języka polskiego określoną w załączniku nr 4 rozporządzenia w sprawie podstawy programowej z 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 317-320)

4.4. Zachowanie minimalnego wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla danego cyklu nauczania na każdym etapie edukacji

Wymiar poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych ujętych w szkolnym planie nauczania, przyjętym dla oddziałów, które rozpoczęły naukę w roku szkolnym 2010/2011 i ukończyły IV etap edukacyjny w roku szkolnym 2012/2013 był równy lub wyższy od wymiaru przewidzianego w ramowym planie nauczania określonym w § 1 pkt 3 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych²², zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie ramowych planów nauczania”.

Badaniem objęto 9 z powyższych zajęć edukacyjnych i stwierdzono, że ich wymiar z historii, wiedzy o społeczeństwie i geografii był równy wymiarowi określonemu w rozporządzeniu w sprawie ramowych planów nauczania, a wymiar zajęć z języka polskiego był wyższy od obowiązkowego o 1 godzinę (7,1%), z matematyki o 3 godziny (33,3%), z języka angielskiego o 1 godzinę (6,7%), a z biologii, chemii i fizyki o 0,5 godziny (16,7%).

(dowód: akta kontroli str. 321, 322)

Zgodnie z art. 7 ust. 3 pkt 2 ustawy o systemie oświaty Liceum zobowiązane było do realizacji zajęć edukacyjnych w wymiarze nie niższym niż łączny wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych określony w ramowym planie nauczania liceum publicznego, tj. w rozporządzeniu w sprawie ramowych planów nauczania.

W toku kontroli zbadano realizację zajęć zaplanowanych do przeprowadzenia zgodnie z szkolnym planem nauczania dla oddziałów, które rozpoczęły naukę w roku szkolnym 2010/2011 i ukończyły IV etap edukacyjny w roku szkolnym 2012/2013. Jako prawidłowe przyjęto zrealizowanie nie mniej niż 90% zaplanowanych zajęć. Zajęcia z języka polskiego, matematyki, języka angielskiego, historii, chemii oraz biologii w oddziale A zrealizowano na poziomie nie niższym niż 90% zajęć zaplanowanych w trzyletnim cyklu nauczania.

W oddziałach A i B zajęcia z fizyki zrealizowano w trzyletnim cyklu nauczania na poziomie odpowiednio 89% i 88%, a z biologii w oddziale B na poziomie 89%. Ponieważ w szkolnym planie nauczania wymiar tych przedmiotów określono na poziomie wyższym o 16,7% od założonego w rozporządzeniu w sprawie ramowych planów nauczania, w związku z czym należy uznać, że zrealizowano je na poziomie przewyższającym założone minimum.

²² Dz. U. Nr 15 poz. 142, ze zm. – utraciło moc z dniem 01.09.2012 r. na podstawie § 11 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2012 poz. 204) i zgodnie z § 8 ust. 2 tego rozporządzenia stosuje się je w klasach II i III Liceum w roku szkolnym 2012/2013.

Realizację zajęć z wiedzy o społeczeństwie i geografii opisano poniżej w pkt 3 ustalonych nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 322, 323)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach szkolnych 2010/2011 i 2011/2012 nie uwzględniono w szkolnym zestawie programów nauczania przedmiotu przysposobienie obronne.

(dowód: akta kontroli str. 309-312, 324, 325)

Podstawa programowa, obowiązująca w ww. latach szkolnych, określona w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej z 2002 r. obejmowała między innymi przysposobienie obronne.

Zgodnie z art. 22a ust. 2b w związku z art. 7 ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty Dyrektor Liceum był odpowiedzialny za uwzględnienie w szkolnym zestawie programów nauczania całości podstawy programowej kształcenia ogólnego ustalonej dla danego etapu edukacyjnego.

Ks. dr Waldemar Różycki, Dyrektor Liceum, w powyższej sprawie wyjaśnił, że przedmiot przysposobienie obronne był realizowany w Liceum w latach szkolnych 2010/2011 i 2011/2012, natomiast nie został ujęty w szkolnym zestawie programów nauczania.

(dowód: akta kontroli str. 326, 327)

Powyższe skutkowało brakiem uwzględnienia w szkolnym zestawie programów nauczania całości podstawy programowej.

2. W latach szkolnych 2010/2011 – 2012/2013 Dyrektor Liceum dopuszczał do użytku zaproponowane przez nauczycieli programy nauczania bez zasięgnięcia opinii rady pedagogicznej, wymaganej art. 22a ust. 2 ustawy o systemie oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 328)

Ks. dr Waldemar Różycki, Dyrektor Liceum, w powyższej sprawie wyjaśnił, że zgodnie z przyjętą procedurą programy nauczania przed dopuszczeniem przez Dyrektora do użytku były omawiane i zaopiniowane przez nauczycieli (członków rady pedagogicznej) w ramach zespołu nauczycielskiego, co stanowi wypełnienie odnośnych przepisów prawa oświatowego.

(dowód: akta kontroli str. 283, 292)

Opiniowanie programów nauczania przez zespoły nauczycielskie nie może zostać uznane za wypełnienie dyspozycji art. 22a ust. 2b ustawy o systemie oświaty, gdyż zespół nauczycielski, zgodnie z art. 44 Statutu tworzy grupa nauczycieli np. danego przedmiotu, natomiast w skład rady pedagogicznej zgodnie z art. 26 ust. 1 Statutu wchodzi wszyscy pracownicy pedagogiczni szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 24, 32)

Powyższe skutkowało przyjmowaniem do użytku programów nauczania bez zachowania właściwego trybu przewidzianego w art. 22a ust. 2b ustawy o systemie oświaty.

3. Wymiar 2 z 9 zbadanych zajęć edukacyjnych, zaplanowanych do przeprowadzenia w oddziałach A i B, które rozpoczęły naukę w roku szkolnym 2010/2011 i ukończyły IV etap edukacyjny w roku szkolnym 2012/2013, zrealizowano w stopniu poniżej 90%. Wymiar powyższych zajęć wynikał z tygodniowego rozkładu zajęć sporządzonego w oparciu o szkolny plan nauczania opisany w pkt. 4.4. niniejszego wystąpienia.

W oddziałach A i B zajęcia z wiedzy o społeczeństwie zrealizowano w trzyletnim cyklu nauczania na poziomie odpowiednio 84% i 89% zaplanowanych zajęć, a z geografii na poziomie odpowiednio 84% i 79% zaplanowanych zajęć.

(dowód: akta kontroli str. 323)

Zgodnie z art. 7 ust. 3 pkt 2 ustawy o systemie oświaty Liceum zobowiązane było do realizacji zajęć edukacyjnych w wymiarze nie niższym niż łączny wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych określony w ramowym planie nauczania liceum publicznego.

Zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt. 1 Statutu Dyrektor Liceum był odpowiedzialny za przestrzeganie art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

Ks. dr Waldemar Różycki, Dyrektor Liceum, w powyższej sprawie wyjaśnił, że w rozporządzeniu w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych, które realizuje tzw. starą podstawę programową, uwzględniono tygodniową liczbę godzin przeznaczonych na realizację poszczególnych zajęć. Natomiast w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych²³ odnoszącym się do nowej podstawy programowej zapisy są bardziej precyzyjne, uwzględniające specyfikę rzeczywistości szkolnej i podana w nim jest minimalna liczba godzin zajęć obowiązkowych na danym etapie nauczania, przy przyjęciu 30-tygodniowego roku szkolnego. Stosując odpowiednio taką zasadę przeliczania godzin zajęcia z wiedzy o społeczeństwie oraz z geografii zostały zrealizowane we właściwym wymiarze.

Ponadto Dyrektor dodał iż nauczyciel geografii w każdym roku szkolnym przez trzy tygodnie był opiekunem na wycieczkach szkolnych, co wynikało ze specyfiki nauczanego przedmiotu i wpływało znacząco na wymiar zrealizowanych zajęć. Stwierdzony w poszczególnych oddziałach, różny poziom realizacji zaplanowanych zajęć, przy tej samej frekwencji nauczyciela wskazuje jak znaczący wpływ na realizację zaplanowanych zajęć ma „życie szkolne”. W analizowanym czasie (rok szkolny 2010/2011) w piątki często przypadły różne święta i uroczystości, co wpłynęło na różnicę między oddziałami realizującymi ten sam program.

Szkoła podejmowała także różnorodne działania mające na celu pomóc uczniom w opanowaniu materiału organizując dodatkowe spotkania i konsultacje. Wysokie wyniki matur świadczą o skuteczności podejmowanych przez szkołę działań.

(dowód: akta kontroli str. 89, 90, 96, 97)

Powyższe skutkowało realizacją części zajęć edukacyjnych w wymiarze niższym niż określony w art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

5. Wspieranie kształcenia uczniów z trudnościami w nauce i zaburzeniami rozwojowymi

Opis stanu faktycznego

W roku szkolnym 2012/2013 do Liceum uczęszczało 12 uczniów posiadających opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznej lub specjalistycznej, w których zalecono dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia, a w 5 udział w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych. W Statucie nie określono zasad udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej²⁴ lecz określono je w odrębnym dokumencie „Zasady udzielania i organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Collegium Catholicum Bydgoskiense Zespole Szkół Katolickich Pomniku Jana Pawła II w Bydgoszczy”, zwanym dalej „zasadami udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej”, w których przewidziano

²³ Dz. U. z 2012 r. poz. 204

²⁴ Brak takiego wymogu w ustawie o systemie oświaty.

prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Uczniom zapewniono dostosowanie wymagań edukacyjnych do ich indywidualnych potrzeb, nie zorganizowano jednak zalecanych zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.

Dyrektor Liceum wyjaśnił, że rodzice i uczniowie Liceum otoczeni są opieką psychologiczno-pedagogiczną w miarę możliwości szkoły w oparciu o wzajemne zaufanie. Mało liczebne klasy pozwalają na dużą indywidualizację podejścia do ucznia, w tym na udzielaniu mu konkretnych form pomocy (doraźnych lub długoterminowych). Uwzględniając najlepszą znajomość ucznia oraz specyfikę nauczania IV etapu edukacyjnego organizacja dodatkowych zajęć w naszej opinii wydała się nieuzasadniona, natomiast różnorodne wsparcie udzielane przez nauczycieli przynosi oczekiwane rezultaty, co potwierdzają wyniki osiągane przez uczniów. Ponadto dodał iż rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach²⁵ nie dotyczy szkół niepublicznych.

(dowód: akta kontroli str. 82, 85, 90, 97, 329-331)

W roku szkolnym 2012/2013 naukę kontynuowało trzech uczniów, którzy w poprzednim roku uzyskali promocję po zdanych egzaminach poprawkowych. Uczniom tym udzielono wsparcie w postaci spotkań indywidualnych z nauczycielami przedmiotów, z których w poprzednim roku zdawali egzaminy poprawkowe.

(dowód: akta kontroli str. 293)

Przeprowadzone badanie ankietowe wskazuje m.in. że:

- a) Dyrektor Liceum organizował zajęcia dla uczniów mających trudności w nauce zawsze, jeżeli zachodziła taka potrzeba - co stwierdziło 95% nauczycieli;
- b) uczniowie w razie problemów w nauce zawsze mogli zwrócić się do nauczycieli o pomoc, co potwierdziło 75% uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 172-281)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Ocena częściowa

6. Wspierania kształcenia uczniów zdolnych

Opis stanu
faktycznego

W roku szkolnym 2012/2013 naukę kontynuowało trzech uczniów, którzy w poprzednim roku uzyskali promocję z wyróżnieniem, w tym jeden z uczniów był laureatem Olimpiady Literatury i Języka Polskiego oraz uzyskał stypendium Prezesa Rady Ministrów. Uczniom tym zapewniono konsultacje i konwersatoria w ramach spotkań indywidualnych.

(dowód: akta kontroli str. 294)

W roku szkolnym 2012/2013 zorganizowano zajęcia rozwijające uzdolnienia uczniów w zakresie tańca; języka łacińskiego, polskiego i rosyjskiego; chemii; biologii; historii, matematyki, informatyki, wiedzy o społeczeństwie i fizyki.

(dowód: akta kontroli str. 332)

Zdaniem 95% nauczycieli biorących udział w badaniu ankietowym oferta zajęć pozalekcyjnych wspierających zainteresowania i uzdolnienia uczniów była bardzo obszerna.

²⁵ W roku szkolnym 2012/2013 obowiązywały dwa rozporządzenia: rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1487- uchylone 08.05.2013r.) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r. poz. 532)

Ustalono
nieprawidłowości

Ocena częściowa

Opis stanu
faktycznego

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

7. Wspieranie rozwoju zainteresowań uczniów

W roku szkolnym 2012/2013 zorganizowano zajęcia pozalekcyjne umożliwiające rozwój zainteresowań w zakresie: języka rosyjskiego – 1 godzina tygodniowo, filozofii – 1 godzina tygodniowo, biologii 2 godziny w I semestrze i 1 w II semestrze. Ponadto zorganizowano zajęcia w ramach programu „Szkoła sukcesu – ponadregionalny program rozwijania umiejętności uczniów w zakresie kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorczości, języków obcych i ICT²⁶”, w ramach którego uczniowie korzystali z nauki języka niemieckiego w wymiarze 11 godzin w miesiącu, comiesięcznych spotkań z nauczycielem przedsiębiorczości oraz pracowali indywidualnie na platformie internetowej. Uczniowie brali udział w tych zajęciach bez wnoszenia dodatkowych opłat.

(dowód: akta kontroli str. 333)

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi na stronie internetowej²⁷ Liceum oferowało gimnazjalistom i licealistom możliwość rozwijania swoich zainteresowań w szkolnych kołach: chemicznym, biologicznym, matematycznym, historycznym, teatralnym i chórze.

W roku szkolnym 2012/2013 zorganizowano koła zainteresowań:

- a) polonistyczne – uczestniczyli uczniowie gimnazjum;
- b) biologiczne – uczestniczyli uczniowie gimnazjum i Liceum;
- c) teatralne – uczestniczyli uczniowie gimnazjum;
- d) filozofii – uczestniczyli uczniowie gimnazjum;
- e) przygotowujące do konkursu kuratorskiego z języka angielskiego i certyfikatu FCE – uczestniczyli uczniowie gimnazjum,
- f) języka rosyjskiego – uczestniczyli uczniowie gimnazjum i Liceum;
- g) matematyczne – uczestniczyli uczniowie gimnazjum;
- h) geograficzne – uczestniczyli uczniowie gimnazjum;
- i) Szkoła Sukcesu – uczniowie Liceum.

Dyrektor Liceum wyjaśnił, że szkoła proponuje uczniom różnorodne zajęcia pozalekcyjne, najczęściej jednak biorą w nich udział uczniowie gimnazjum. Na początku każdego roku szkolnego nauczyciele przedstawiali uczniom możliwość udziału w zajęciach pozalekcyjnych, których organizowanie było uzależnione od zgłoszenia się uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 100-102, 334, 335)

Zdaniem 78,6% uczniów biorących udział w badaniu ankietowym organizowane w szkole zajęcia pozalekcyjne rozwijały ich zainteresowania.

(dowód: akta kontroli str. 172-281)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

²⁶ ICT - Information and Communication Technologies

²⁷ <http://www.katolik.bydgoszcz.pl/liceum-ogolnoksztalcace/oferta-edukacyjna>

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnosi o:

1. Zmianę zapisów WSO dotyczących terminu egzaminu klasyfikacyjnego i składu komisji przeprowadzającej ten egzamin.
2. Dokonywanie zmian WSO uchwałą rady pedagogicznej.
3. Dopuszczanie do użytku w Liceum programów nauczaniu po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, dnia września 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Kontroler
Andrzej Szulc
starszy inspektor k.p.

Dyrektor
Jarosław Wenderlich

.....
podpis

.....
podpis

²⁸ Dz. U. z 2012 r., poz.82, ze zm.